

Handläggare: Madeleine Hagerth
Telefon: 08 - 508 21 051

Till
Älvsjö stadsdelsnämnd
2011-12-15

Förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden rörande vårdnad, boende, umgänge och namn

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Lars Arvidsson
Stadsdelsdirektör

Göran Sjödin
Verksamhetsområdeschef

Sammanfattning

Socialförvaltningen har gjort en översyn av riktlinjer för handläggning av ärenden rörande vårdnad, boende, umgänge och namn. En ny paragraf har 2010-08-01 införts i Föräldrabalken som reglerar det som tidigare var domstolens beslut om kontaktperson vid umgänge. Domstolen får besluta att det vid umgänge ska närvara en person som socialnämnden utser s.k. umgängesstöd (6 kap 15 c § första stycket Föräldrabalken). Domstolen ska alltid utgå från om barnet verkligen har behov av stödet och begränsas till situationer där det ur barnets synvinkel är befogat. Den person som medverkar vid umgänget ska inte ses som en person med särskilt mandat att fysiskt förhindra att barnet förs bort eller kränks. Om barnet inte kan antas vara trygg utan sådant skydd, är umgängesstöd inte något alternativ.

Förvaltningen är i stort positiv till de föreslagna riktlinjerna. En större tydlighet har skapats kring i vilka situationer umgängesstöd är befogat. Domstolen får inte vid behovsprövningen förutsätta att personen som medverkar vid umgänget utgör en garant mot skadliga åtgärder från en förälders sida. Staden bör dock beakta att detta medför krav på ytterligare insatser från stadsdelsförvaltningarnas familjerätt.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom verksamhetsområde barn, ungdom och vuxna samt behandlats i förvaltningsgruppen 2011-12-08.

Bakgrund

En ny paragraf har 2010-08-01 införts i Föräldrabalken som reglerar det som tidigare var domstolens beslut om kontaktperson vid umgänge. Domstolen får besluta att det vid umgänge ska närvara en person som socialnämnden utser s.k. umgängesstöd (6 kap 15 c § första stycket Föräldrabalken).

De gällande riktlinjerna i staden för handläggning av enskilda ärenden enligt Föräldrabalken *Vårdnad, boende, umgänge och namn* behöver därför revideras.

Socialnämnden har 2011-08-30 godkänt de reviderade riktlinjerna för handläggning av ärenden rörande vårdnad, boende, umgänge och namn. Socialnämnden har även överlämnat tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen för beslut.

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till stadsledningskontoret och samtliga stadsdelsnämnder för yttrande senast 2011-12-30 (bilaga).

Sammanfattning av de föreslagna förändringarna i riktlinjerna

Stadsdelsnämndernas ansvar

Sedan 2010-08-01 är nämnden skyldig att svara på yttranden enligt 6 kap 15c § Föräldrabalken om umgängesstöd vad gäller möjligheten att tillgodose behovet av umgängesstöd rent praktiskt och resursmässigt.

Umgänge

Domstolen får besluta om umgängesstöd. Domstolen ska alltid utgå från om barnet verkligen har behov av stödet och begränsas till situationer då det ur barnets synvinkel är befogat. Exempel på detta är om barnet och umgängesföräldern saknar en nära relation, barnet saknar tillit till umgängesföräldern eller för att slippa konfliktfyllda konfrontationer vid hämtning och lämning. Föräldrar kan således inte träffa avtal om umgängesstöd.

I beslutet om umgängesstöd ska det också framgå för vilken tid det ska gälla. Bör vara högst ett år men kan under särskilda omständigheter pågå något längre.

Före beslut om umgängesstöd ska domstolen inhämta yttrande från socialnämnden. Yttrandet kan vara muntligt om nämnden har god kännedom om förhållandena men huvudprincipen är att det ska vara skriftligt.

Om nämnden inte har någon annan kännedom om barnet kan nämnden endast beskriva tillgängliga resurser och ska i möjligaste mån hänvisa till öppna verksamheter. Om nämnden däremot har kännedom om barnet bör de praktiska förutsättningarna för genomförandet av umgänget framgå t.ex. tid, plats och personalresurser. Riktmärket är upp till 5 timmar per umgängestillfälle var 14:e dag inklusive restid d.v.s. 3 timmar umgänge för barnet.

Om umgängesstöd är uppenbart omöjligt eller olämpligt ska nämnden snarast vända sig till domstolen eller parternas ombud och meddela detta. Exempel på detta är när det förekommit våld, hot om våld eller övergrepp mot barnet eller någon annan familjemedlem.

Socialnämnden ska efter domstolens beslut om umgängesstöd utse en viss person att medverka vid umgänget. Socialnämnden ska inleda en utredning som utmynnar i ett verkställighetsbeslut där det framgår vilken person som utsetts, när beslutet är fattat, vem som fattat beslutet och för vilken tid beslutet ska gälla. Beslutet är inte överklagbart.

Socialnämnden har ansvar för att följa upp hur umgänget fungerar och att stödet inte består längre än nödvändigt. Nu kan föräldrarna träffa avtal om umgänge utan umgängesstöd. Möjligheten att utse kontaktperson vid umgänge enligt SoL kvarstår men handläggs som en ansökan om bistånd från en av föräldrarna och ska inte blandas ihop med umgängesstöd.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Riktlinjerna har förändrats vad gäller de delar som berör stadsdelsnämndens ansvar. Sedan 2010-08-01 är nämnden skyldig att svara på yttranden enligt 6 kap 15 c § Föräldrabalken om umgängesstöd vad gäller möjligheten att tillgodose behovet av umgängesstöd rent praktiskt och resursmässigt.

Förvaltningen är i stort positiv till de föreslagna riktlinjerna. En större tydlighet har skapats kring i vilka situationer umgängesstöd är befogat. Domstolen får inte vid behovsprövningen förutsätta att personen som medverkar vid umgänget utgör en garant mot skadliga åtgärder från en förälders sida.

Staden bör dock beakta att detta medför krav på ytterligare insatser från stadsdelsförvaltningarnas familjerätt.

Förvaltningen föreslår därmed att stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Remissen